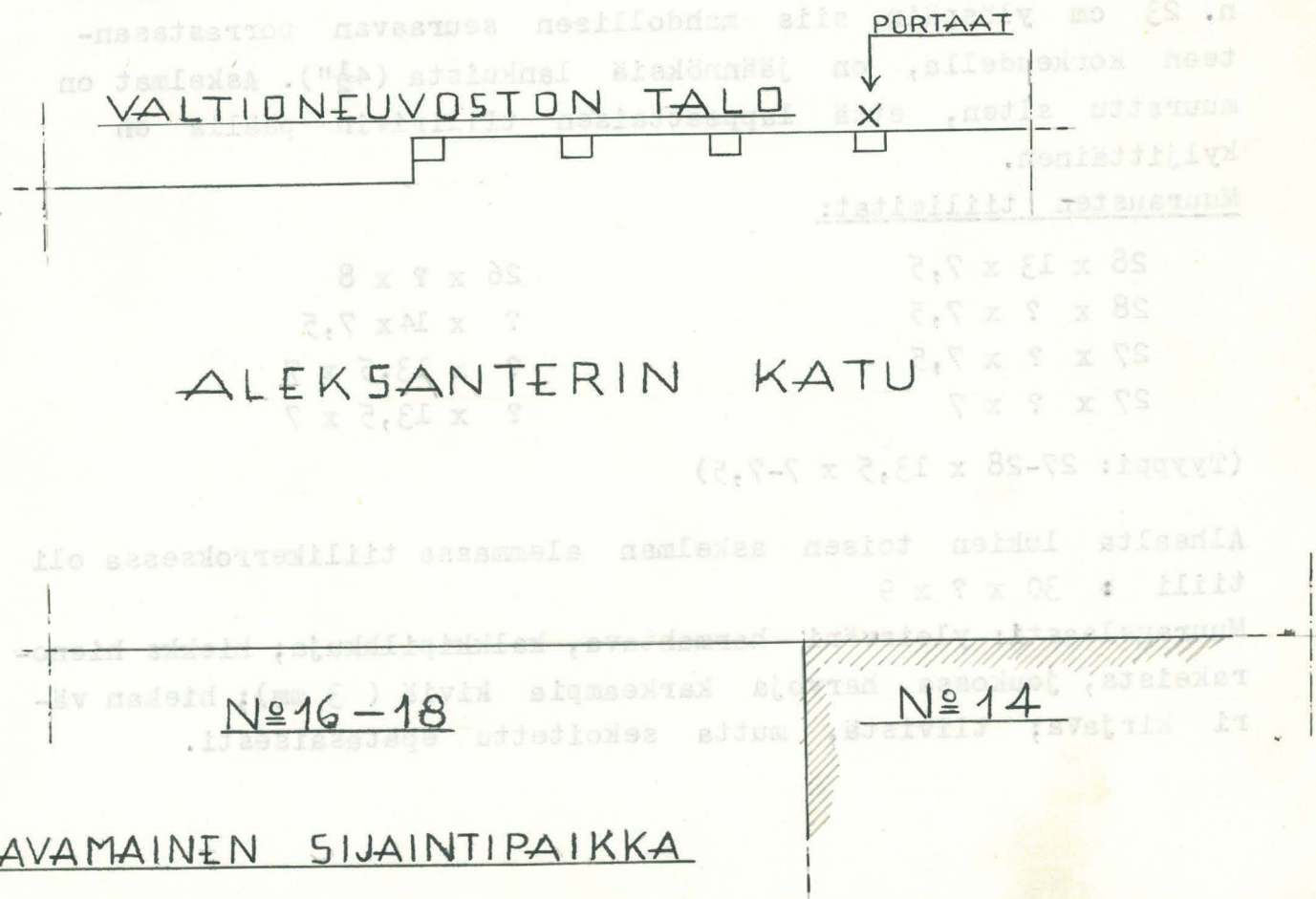

Selostus konservaattori Th. Lindquistin ja maist. A. Sinisalén käynnistä tutkimassa valtioneuvoston talon kivijalan alta löytyneitä kierreportaita marraskuun 4 päivänä 1958.

Löydöstä ilmoitti museoon rakennusliike Kreuga, joka suoritti rakennuksen perustuksen vahvistamista. Tutkimuksissa oli havaittu melko pahoja muurien halkeamia, jotka johtuivat jo alkuaan ehkä huolimattomasti tehdystä perustasta. Muurien perusrakenne oli tehty siten, että peruskuoppa oli täytetty kookkailla kivilohkareilla ja rakennusjätteillä. Juuri tämän kaivannon kohdalle olivat sattuneet jonkin vanhemman rakennuksen kierreportaat, jotka sitten oli jätetty osittain ehjinä täytteen joukkoon.

Vahvistamistyöt olivat käynnissä Aleksanterinkadun puolella. Työ suoritettiin siten, että fasadin pilasterien kohdalla kaivettiin kivijalan alle kuoppa poistamalla perusrakenteen kiviä ja sitten valettiin sijaan betonia. Erään tällaisen kaivauksen yhteydessä olivat työmiehet löytäneet kierreportaat ja kaivaneet niiden vuoksi aukkoa laajemmaksi. Suurin syvyys oli n. 280 - 300 cm kadun pinnasta.

Portaiden sijoittuminen.

Portaiden säilyneet osat. (Vrt. liite I ja II)

Oli tyydyttävä tekemään huomioita vain esille saatujen osien perusteella, sillä laajempiin kaivauksiin ei ollut mahdollisuutta.

Portaiden kaartuvaa seinää (muurattu harmaakivistä ja saumoissa ilmeisesti käytetty tiilenpaloja) oli säilynyt puolen metrin verran portaiden mukaan kohoavasti. Tämä muuraus jatkui ilmeisesti itäsuuntaan suorana ohi siihen kohtisuorassa olevan 50 cm pituisen, tiilestä muuratun poikkiseinän (a). Tämä poikkiseinä ei ole millään tavoin liitteessä muuriin ja onkin mahdollista, että se ei ole alkuperäisellä paikallaan, sillä nyt on aukko b vain 50 - 55 cm leveä. Poikkiseinästä on säilynyt 5 - 6 tiilikerrosta, tiilet samaa tyyppiä kuin muissakin portaiden muurauksissa. Pilarimaisen seinän (c) pyörityvässä muurauksessa on säilynyt kaikkiaan 16 tiilikerrosta. Tiilipinta on rikkoutunut ja kulunut. Tämä pilarimainen muuraus jatkuu koillisuuntaan. Portaiden alaosassa sen kulkua voi seurata (suoran pinnan alkamisesta) n. 50 cm ja yläosassa vain 20 - 30 cm. Limitys on näkyvässä osassa juoksulimitystä.

Askelmat. Porrasaskelmia on näkyvissä neljä. Askelmien mitat selviävät oheisista liitteistä. Ylin taso, joka on vain osittain näkyvissä, on ollut muita leveämpi. Tästä tasosta n. 23 cm ylöspäin, siis mahdollisen seuraavan porrastaseen korkeudella, on jäännöksiä lankuista ($4\frac{1}{2}$ ""). Askelmat on muurattu siten, että lappeettaisen tiilirivin päällä on kyljittäinen.

Muurausten tiilimitat:

28 x 13 x 7,5

26 x ? x 8

28 x ? x 7,5

? x 14 x 7,5

27 x ? x 7,5

? x 13,5 x 7

27 x ? x 7

? x 13,5 x 7

(Tyyppi: 27-28 x 13,5 x 7-7,5)

Alhaalta lukien toisen askelman alemmassa tiilikerroksessa oli tiili : 30 x ? x 9

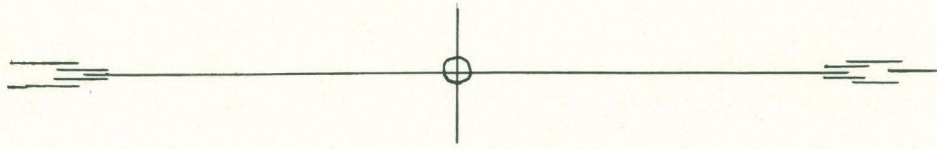
Muurauslaasti: yleisväri harmahtava, kalkkipilkkuja; hiekka hienorakeista, joukossa harvoja karkeampia kiviä (3 mm); hiekan väri kirjava; tiivistä, mutta sekoitettu epätasaisesti.

Tiilien ja laastin perusteella näyttäisi siltä, että portaat rakennettu 1700-luvun loppupuolella.

Portaiden käyttö. Alimman askelman jälkeen ei voitu todeta muita askelmia tai tasoa ja pilarimuurauskaan ei jatku syvemmälle, joten on oletettava kellarin pohjatason olleen tällä korkeudella (n. 280 cm kadun tasosta). Työmiehet mainitsivat irroittaneensa tältä korkeudelta laattamaisia kiviä. Nämä ovat voineet kuulua kellarin mahdolliseen kivilattiaan. Näimme yhden kivistä, joka oli kiilleliusketta. Ylöspäin ovat portaat ilmeisesti jonkin matkaa jatkuneet.

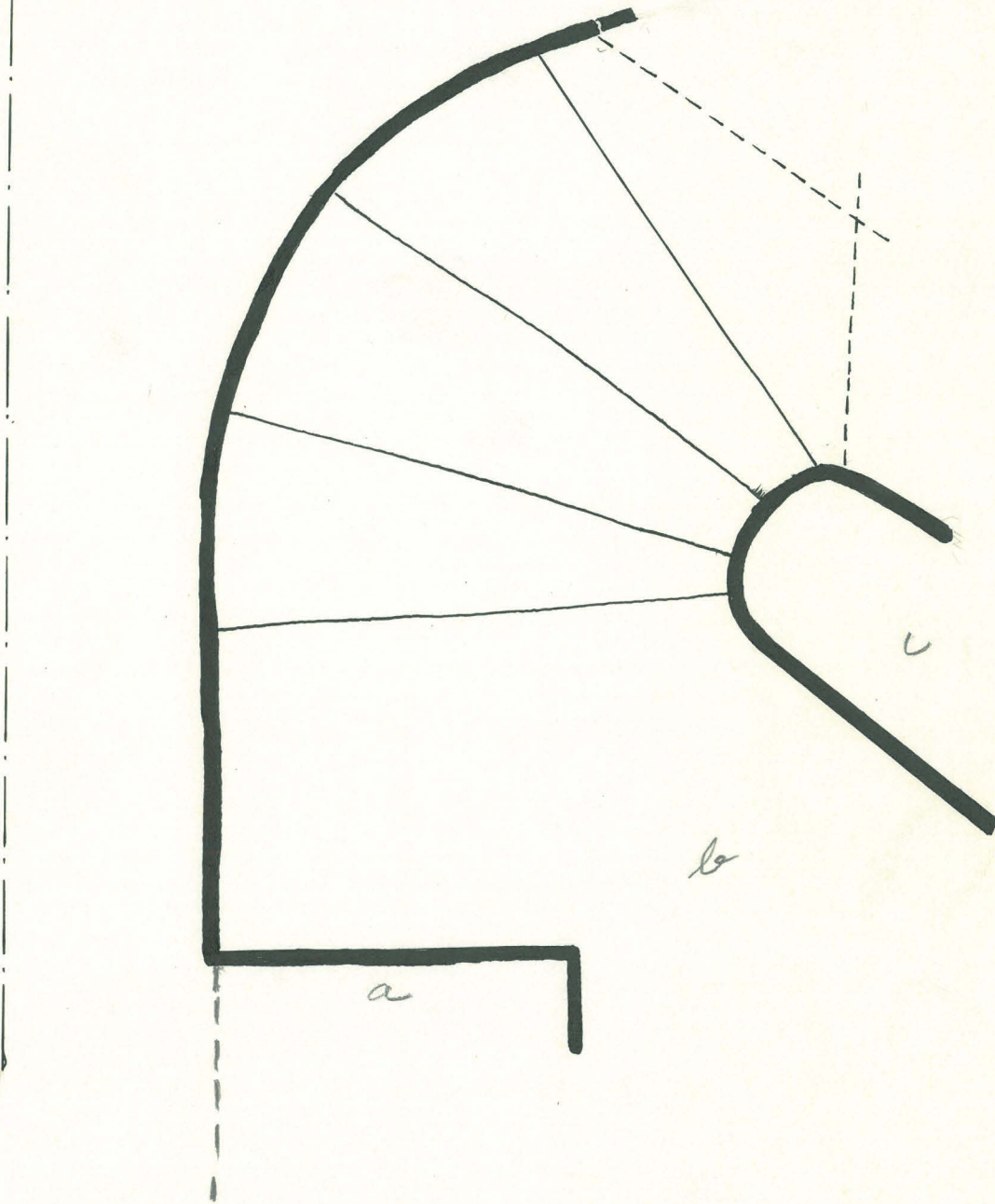
Konservaattori Th. Lindquistin mittauspiirustus on piirustusarkistossa ja kolme portaista otettua valokuvaa kuva-arkistossa.

Mihin rakennukseen portaat ovat kuuluneet? Ilmeisesti on kysymyksessä ollut puurakennus, jonka holvattuun kellariin portaat ovat johtaneet. Tällä pohjoisen kaupunginosan 1. tontilla ei liene kivirakennusta ollut. 1700 - luvun keskivaiheen, n. 1730 - luvulta 1760 - luvulle tontti näyttää olleen kauppias Petter Törnemanin omistuksessa (+ 1764). (Vrt. esim. Gēten karttaan liittyvä luettelo 1763). Sittemmin tontti kauppaneuvos Goviniuksen hallussa (palotarkastusluettelo v. 1793), jolta valtio osti sen v. 1812 hallituskonseljia varten.

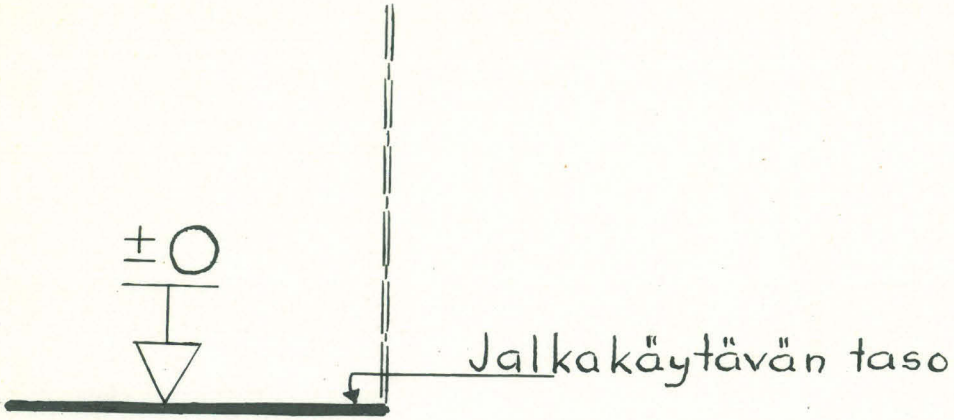

Aleksanterin katu, Helsingissä.

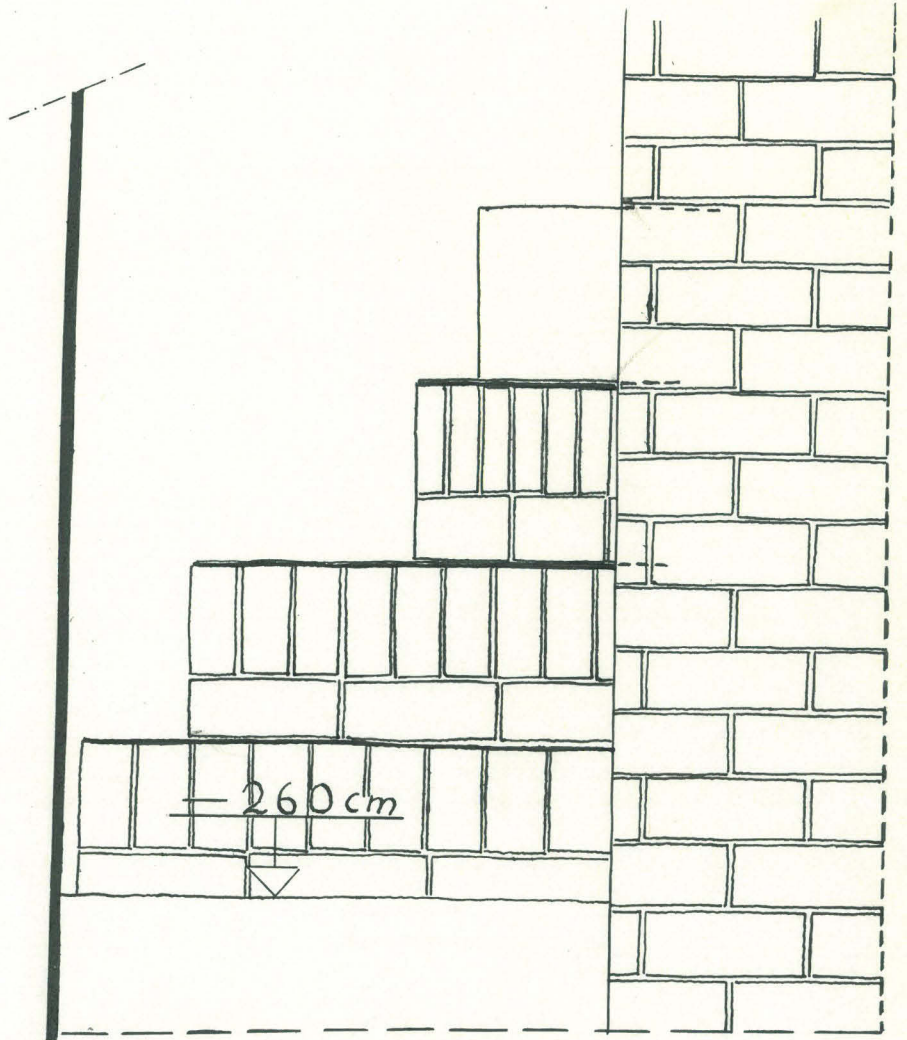
Rakennuksen seinän raja.

M.K. 1:10.

M.K. 1:10.

"Valtionneuvoston talo, Helsinki. Perustallusta
vahvistettaessa löydettyä kierreportost 5.11.58
Valok. J. Salo - neg 56879"

neg 56880